

LECTIONES

LĒCTIŌ PRĪMA

Dē rēge Numā Pompiliō

Az előző évben tanultunk Róma alapításáról és az első római király életéről. Rómának (legalábbis a munda szerint, és ha nem számíjuk *Titus Tatius*) hé királya volt, így hát most folytatójuk a *Römulus uráni* királyok történetével.

Römānī rēgem creāre dēbēbant, Rōmulus enim ēvānuerat. Sed patrēs Romae longē nōn conveniēbant, nēmīnem enim Rōmānōrum cupiēbant. Dēnique virum Sabīnum, Numam Pompiliūm invitāvēre, qui antea Curibus vīxerat, et ā deā Egeriā disciplīnam māgnam accēperat. Rōmānī Numam interrogāverunt: „Quid faciēs, si rēx fueris?” Numa dīxit: „Si rēx fuerō, deūm aedēs aedificābō. Cum aedēs aedificāverō, deūm cultūs īstituam. Cum cultūs īstiterō, pācem cum hostibus faciam.” Rōmānīs placuit, quod Numa dīxerat, itaque eum rēgem creāverunt.

Primum Numa annum in duodecim mēnsēs divīsīt; tertius decimus erat mēnsis intercalārius. Sacerdotēs quoque creāvīt, quī deōs colere dēbēbant. Etiam aedem Iānī aedificāvit, quam in bellō aperuerunt; sī pācem īstituērant, aedem clausērunt.

Ianusról a 67. oldalon bővebben olvashattok. Ianus templomának ajtaját sajnós viszonylag ritkán kellett mozgatni, mert a rómaiak általában háborúztak. Numa után hatszáz évig összesen egyszer volt zárva az ajtó, majd Augustus császár háromszor is bezárhatta.

Sententiae. Ut sēmentem feceris, ita metēs.

Divide et imperā!

1 eum öt

B.H.
T.E.
G.H.
Pēnsa

1. Ragozd el a következő igéket a megadott igeidőben!
occupo 1 praeteritum imperfectum; *minio* 4 -ivī -itum praesens imperfectum; *habeo* 2 -uī -itum praeteritum perfectum; *procurro* 3 -curri -cursum futurum imperfectum; *rapio* 3 rapui rapum praesens imperfectum; *do dare dedi datum futurum imperfectum*; *adivo* 1 -ivī -itum praesens perfectum; *gero* 3 gessi gessum praesens perfectum

2. Ragozd el a következő jelzős szerkezeteket!
oppidum magnum; *femina prima*; *mensis intercalarius*

3. Hogy lesz az alábbi igék infinitívusa?
sum; *capio*; *cupio*; *paro*; *pareo*; *debeo*; *immitto*; *venio*

4. Fordítsd magyarul a személynévket!
Romulo; *Nepūn*; *Venerem*; *dē love*; *Dianae*; *Laribus*; *cum Mercurio*; *Flōra*; *Bacche*; *Cereri*

5. Retróversio
A jó királynak tisztelnie kell az isteneket. Miután a rómaiak Numa Pompiliust királyá választották, ő templomokat épített az istenek számára. A római nép szeretett háborúzni (bellum gerere). Ha béke volt, be szokták zárni Ianus templomát.

Grammatica

1. Ismétlés:

A praesens imperfectum, praesens perfectum, praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum és futurum imperfectum.

Az I-III. declinatio.
Az eljörgőszavak használata.
Kötőszavak: *cum*, *enim*, *et*, *sed*. A *quī* és *quis* névmások (ld. még 64. old.)

A melléknevek egyeztetése, a birtokos szerkezet.
A sorszámnevek.
A főnévi igenév és használata.
Rendhagyó főnevek: *deus*, *dea* stb.

2. A futurum perfectum indicatīvi (44. old.), a perfectum-alakok használata.

Az *indicatīvus* (kijelentő mód) *praeteritum perfectum*-at már tavaly tanultuk. Használatát azonban célszerű átsimételnünk.
A befejezett múltat, mint nevéből ki is látható, akkor használjuk, ha valamely cselekvés már a múltban is be volt fejezve, már a múltban is ott volt az eredménye.